

առաջացրեց հայերի մէջ: Բաթումից մինչև Երևան, ամէն տեղ, նրան ցոյց տուեց խանդավառ ընդունելութիւն: Ընդունելութիւնը շատ ջերմ էր, նամանաւանդ, Հայաստանում:

Օգոստ. 20-ին գնդ. Հասկելը իր չքամբով հասաւ Ղարաքիլիսա:

Գնացքը կանգ առաւ ծաղիկներով զարդարւած կամարի տակ: Հասկելի վագոնի առջև դուռնի պատուոյ պահակներ: Կայարան էր հաւաքւած ահագին բազմութիւն: Քաղաքացիական և զինուորական ներկայացուցիչները ներկայացան Հասկելին, որը դուրս եկաւ վագոնից և ժողովրդի ոգևորւած ծափերի ու «կեցցէ»-ների տակ գլտեց շարւած զօրքը, հարց ու փորձ արաւ զինուորներին, հետաքրքրեց նրանց վիճակով: Որբերի կողմից մի աղջիկ ծաղիկսփունջ ներկայացրեց տիկ. Հասկելին:

Նոյն հանդիսաւորութեամբ Հասկելը անցաւ և Ալեքսանդրապոլից և օգոստ. 21-ի առաւօտեան հասաւ Երևան: Քաղաքն ամբողջ զարդարւած էր դրօշակներով, դորդերով ու կանաչով: Բոլոր խանութները փակ էին: Փողոցներում տիրում էր արտակարգ կենդանութիւն: Ամենքը դուրս էին եկել վեհաժողովի ներկայացուցիչն ընդունելու: Վարչապետը, բոլոր նախարարները, Խորհրդարանի նախագահը, զինուորական հրամանատարական կազմը, քաղաքապետը, քաղաքագլուխը, թեմակալ առաջնորդը, ամբերկեան, անդլիական և Ֆրանսական ներկայացուցիչները — ամենքը կայարանում էին, ուր շարքով կանգնած էին զինուորները իրենց նւագախմբով:

Ընդունելութեան արարողութիւնից—վարչապետ Խատիսեանի ողջոյնի խօսքից, Հասկելի պատասխանից ու պատուոյ պահակի ընդունելութիւնից յետոյ, չքերթը մեկնեց քաղաք: Առջևից գնում էին Սասունի և Շատախի ձիաւորները՝ ազգային տարագով և դաշնակից պետութիւնների դրօշակներով: Նրանց հետևում էին Հասկելի ու վարչապետի և միւս դիմաւորողների ինքնաշարժները: Քաղաքային ինքնավարութեան շէնքի առջև կանգնած էին որբերը թարմ պսակներով: Արովեան պողոտան լիքն էր անհաշիւ բազմութեամբ: Հասկելին յատկացւած էր Երևանի լաւագոյն տներից մէկը, որի առջև կանգնած էր քաղաքագործ, անդլիական հնդիկ զինուորները, համբարութիւնները իրենց դրօշակներով:

Հասկելի հասնելուն պէս նւագախումբը հնչեցրեց «Մեր Հայրենիք»-ը: Հասարակութիւնը ողջունեց որոտընդոստ ծափերով ու «կեցցէ»-ներով: Հասկելը դիտեց զօրքը, հարց ու փորձ արաւ զօրքի սպառազինութեան և հաղուստի մասին: Զօրամասերը հանդիսաւոր քայլերով անցան նրա առջևից:

Ապա, բնակարանում, Հասկելը ընդունեց կառավարութեան, բանակի, քաղաքի և օտար պետութեանց ներկայացուցիչներին ու շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն ցոյց տրւած ջերմ ու սրտաբաց ընդունելութեան համար: Ժողովուրդը, խոնավ նրա բնակարանի առջև, երկար չէր ցրւում: Վերջապէս, մեզ էլ յիշեց վեհաժողովը...

Նոյն օրն և եթ Հասկելը երկար տեսակցութիւն ունեցաւ կառավարութեան նախագահի հետ: Յուսատու էին նրա խօսքերը. նա հաղորդեց, որ